

Unirea de la 1 Decembrie 1918

A. Revoluția Burghezo - Democratică din Transilvania (1918)

1. Destrămarea și prăbușirea Imperiului habsburgic:

În toamna anului 1918 criza politică din monarhia austro-ungară a atins punctul culminant. În timp ce lupta revoluționară submina din interior Imperiul habsburgic, situația militar-strategică a Puterilor Centrale pe toate fronturile se apropia de dezastru. La 15 septembrie 1918 armatele Antantei au rupt frontul din Macedonia, obligând Bulgaria să ceară armistițiu, ceea ce a constituit o mare lovitură și pentru Austro-Ungaria.

Ocuparea Bulgariei de către armatele Antantei a adus la restabilirea legăturii României cu trupele aliate de la Salonic. A fost anulată pacea impusă României la București de Puterile Centrale; România s-a pregătit să decreteze cea de-a doua mobilizare. În Serbia, generalul Franchet d'Esperey își deplasa trupele în direcția Ungariei, ceea ce deschidea armatelor Antantei drumul spre sud-estul Austro-Ungariei.

În timp ce deznodământul războiului se întrededa, în țările beligerante s-a manifestat cu putere criza revoluționară. Pe fondul dezvoltării social-politice interne, al contradicțiilor și conflictelor provocate de războiul imperialist, care se desfășura de peste patru ani, cu tot cortegiul său de mizerii și suferințe, și sub impulsul dat de Marea Revoluție Socialistă, care a dus la prăbușirea imperiului țarist și la instaurarea primului stat socialist din lume, oamenii muncii din lumea capitalistă, în frunte cu clasa muncitoare, și-au intensificat lupta împotriva exploataților și asupritorilor din propria țară, împotriva imperialiștilor, pentru instaurarea păcii, pentru dobândirea de drepturi și libertăți democratice, pentru transformarea revoluționară a societății.

Începând cu toamna anului 1918, țările capitaliste au fost zguduite de puternice cataclisme sociale: răscoale, revoluții burghezo-democratice și revoluții proletare. Redând tabloul situației revoluționare din toamna anului 1918 din Europa, gazeta „Socialismul”, organul central al Partidului socialist din România scria: „Sub imboldul foametei, a mizeriei, a anilor nesfârșiți de război și pildei Rusiei, muncitorimea mondială a început să se agite și mișcarea revoluționară a pus stăpânire pe Bulgaria, a descompus Austro-Ungaria într-un număr de state naționale și a transformat într-un ocean furtunos marea împărăție a Germaniei... Tronurile se rostogolesc, privilegiile se duc și contagiunea revoluționară se întinde amenințând existența regimului capitalist de pretutindeni.”

În lunile septembrie-octombrie 1918 ale războiului mondial lupta maselor populare în monarhia Austro-Ungară a luat o extindere nemaicunoscută până atunci. Muncitorii din Austria, Ungaria, Cehia, Transilvania, Bucovina, Croația, Voivodina, Slovacia, Galiția, etc. au declanșat mari bătălii de clasă, concretizate prin numeroase greve și demonstrații împotriva războiului, pentru încheierea imediată a păcii, pentru pâine, republică, libertăți și drepturi democratice. Masele largi de țărani de toate naționalitățile din imperiu și-au intensificat lupta pentru lichidarea relațiilor semifeudale, încercând în mod spontan să intre în posesiunea pământurilor moșierești. S-au semnalat pe tot cuprinsul monarhiei Austro-Ungariei încercări de răfuială ale țăranilor cu exploatații, pe calea incendierii conacelor moșierești și a distrugerii averilor lor.

La 30 octombrie 1918, la Viena, muncitorii au declarat grevă generală. În întreaga Austrie au avut loc mari demonstrații sub lozinci republicane. Sub impulsul mișcării largi de masă, Adunarea națională provizorie a proclamat la 12 noiembrie 1918 Republica Austria.

Revoluția Burghezo-democratică lichidase monarhia dualista habsburgică. Și-a încetat existența unul dintre imperiile cu o orânduire birocratică, semifeudală, bazată pe exploatarea popoarelor. Pe ruinele fostei monarhii austro-ungare - „închisoarea a popoarelor” – s-au format noi state naționale independente: Austria, Cehoslovacia, Polonia și Ungaria, iar altele, cum a fost cazul României și Serbiei, și-au desăvârșit unitatea lor.

Destrămarea imperiului anacronic, peticit, habsburgic și apariția pe harta lumii a unor state noi, precum și desăvârșirea statului național al altora, au constituit un proces legic de o deosebită semnificație istorică-progresistă în dezvoltarea popoarelor din Europa centrală și sud-estică.

Țările Antantei au fost puse astfel în fața unui fapt împlinit în momentul deschiderii Conferinței de pace de la Paris, care a consfințit destrămarea Austro-Ungariei, constituirea noilor state și desăvârșirea unității celorlalte.

B. Marea Adunare Națională Constituantă de la Alba-Iulia

1. Pregătirea marii adunări naționale constituante a românilor de la Alba-Iulia:

În cursul lunilor octombrie-noiembrie 1918, în Transilvania revoluția burghezo-democratică se desfășura cu repeziciune. Programul revendicărilor cu caracter social pentru care militau forțele sociale progresiste, în deosebi mișcările muncitorești și țărănești se împletea strâns cu cel al emancipării naționale, pentru unirea Transilvaniei cu România. Acest act istoric nu putea fi opera maselor largi populare, a întregului popor român.

Ideea convocării unei Adunări Naționale Constituante care să constituie expresia voinței unanime de Unire a Transilvaniei cu România a venit din partea socialiștilor.

Pregătirea Marii Adunări Naționale Constituante de la Alba-Iulia s-a făcut într-un timp relativ scurt. Ea a constituit momentul de apogeu al luptei naționale a românilor, a fost un eveniment revoluționar în cursul căruia s-au ridicat marile probleme care stăteau în fața poporului român: desăvârșirea statului național unitar român, înfăptuirea reformei agrare democratice, asigurarea egalității în drepturi pentru naționalitățile conlocuitoare, lupta pentru cucerirea unui regim politic democratic.

Anunțând popoarele lumii voința și hotărârea sa, națiunea română declară prin manifest ca ea „din ceasul acesta, oricum ar decide puterile lumii, este hotărâtă a pierii mai bine decât a suferii mai departe sclavia și atârănarea...”. În vederea realizării acestui deziderat, în încheierea manifestului se cerea sprijinul întregii populații române din Transilvania, care „spera și aștepta ca în năzuințele ei pentru libertate o va ajuta întreg neamul românesc, cu care una vom fi de aici înainte în veci”. Manifestul, opera lui Vasile Goldiș, care prin intermediul stației de telegrafie din Praga a fost difuzat în lumea întreagă a produs consternare în sânul unor cercuri aristocratice ungurești.

Marea Adunare Națională, simbol al afirmării hotărâtoare a poporului de a-și hotărî singur soarta, a fost convocată pentru ziua de 1 Decembrie 1918. Militanții români pentru unirea Transilvaniei cu România aveau o largă concepție democratică despre unire, care o concepeau nu prin înlocuirea unui jug cu altul, ci prin asigurarea condițiilor prielnice de dezvoltare a românilor, cât și a naționalităților conlocuitoare. Acest deziderat îl vedeau realizându-se nu prin forță, ci în

mod profund democratic, prin afirmarea deschisă a voinței întregului popor. Consiliul național român din Orăștie popularizând, prin ziarul cu titlul semnificativ „Libertatea”, convocarea Marii Adunări Naționale de la Alba-Iulia, adaugă: „Această adunare este chemată să hotărască asupra sorții neamului românesc și să exprime voința neștirămutată a națiunii române, care pretinde sus și tare *unirea națională*”.

Anunțând programul Adunării Naționale Constituante a națiunii unite din Transilvania, Comitetul organizatoric adresează următorul apel: „Frați români, locul cel mai istoric al neamului vă așteaptă cu brațele deschise, veniți deci să-l atingeți cu pasul vostru, ca să simțiți fiorul ce l-a mișcat odată pe marele voievod cu numele de arhangheli, pe martirii Horea, Cloșca și Crișan, pe craiul munților, Avram Iancu, și pe toți cei care au început și lucrat la realizarea Visului de veacuri pe care noi cei de azi îl vedem ca pe răsăritul cel mai strălucit al celei mai senine zile a neamului românesc”.

Un deosebit de vibrant apel adresat femeilor române îl făcea Elena Pop: „Până unde străbate graiul nostru dulce, românii din patru unghiuri vor veni cu toții, invocând cerul și pământul ca mărturie să le fie jurinței lor solemne. Grăbiți-vă...”.

De menționat că numeroși muncitori aparținând naționalităților conlocuitoare de pe teritoriul Transilvaniei, considerând justa voință de unire națională a poporului român, se declarau pentru îndeplinirea acestui deziderat pe baze democratice. Astfel muncitorii maghiari din Valea Jiului, alături de cei români, discutând în Consiliul muncitoresc problema unirii Transilvaniei cu România, au fost pentru această îndeplinire și pentru transformarea țării într-un stat democratic. Unul dintre conducătorii Consiliului muncitoresc din Petroșani, la o adunare convocată la 26 octombrie-8 noiembrie 1918 de Partidul național român, declara: „Nu vă punem piedici în calea realizării unității voastre naționale...Trecutul care a prădat muncitorimea și care a pus biruri grele pe umerii voștri, politica greșită față de naționalități, s-a sfârșit...Și voi ați fost subjugăți și jecmăniți, pământul acesta de pe care v-a alungat statul maghiar și capitalismul al vostru a fost...Dar nu poporul maghiar v-a alungat la marginea pădurii. Nu! Capitalismul v-a alungat statul, aici capitalismul n-are naționalitate. Naționalitatea lui este banul, puterea blestemată care de-o potrivă apasă pe muncitorul român și maghiar sau german”.

2.Desfășurarea marii adunări naționale de la Alba-Iulia (1 Decembrie 1918):

În Transilvania, convocarea, în numele Marelui Sfat al națiunii române, a Marii Adunări Naționale la Alba-Iulia – cetate istorică a neamului nostru, unde pentru prima dată s-au unit sub Mihai Viteazu toate provinciile românești – a fost primită cu mare entuziasm de toate cercurile românești, indiferent de vederile lor politice și sociale. Aceasta convocare a fost în atenția guvernului Károlyi, care voia să o zădărnicească.

Planul desfășurării concrete a adunării de la Alba-Iulia, inițiat și aprobat de consiliul național central, a fost în amănunțime pregătit de dr. I. C. Pop împreună cu căpt .Fl. Medrea; ultimul încă de la 15 noiembrie 1918 „a început luarea măsurilor în vederea tinerii adunării naționale”. El cuprindea organizarea propagandei, asigurarea circulației, încartiruirea, alimentarea, ordinea și siguranța însăși a Adunării naționale. Propaganda a fost încredințată lui Ioan C. Pop, iar încartiruirea și siguranța maselor populare participante a fost asigurată pe tot teritoriul județului Alba. Au fost instituite gărzile militare române în toate gările, s-a asigurat linia ferată, podurile, tunelele și șoselele din punctele principale. În acest scop au fost concentrați aproximativ 3.000 de soldați numai de pe teritoriul județului Alba. La aceștia s-au mai adăugat formațiunile militare care au sosit din alte județe, dintre care amintim un batalion din regiunea Sibiu, sub comanda capit.

Vasile Barbu ; efectivul unei jumătăți de batalion din Cluj, sub comanda maiorului Cortuțiu și a locotenenților Utalea, Victor Epureanu și Svoze.

Măsurile de pază și de siguranță au fost luate deja cu două zile înainte de ziua adunării. Ele au constat din următoarele:

1. *Siguranța în oraș* , asigurată prin puternice pichete repartizate pe sectoare, apoi plasate pe acoperișurile caselor și turnurilor de biserici de unde se domina.

2. *Siguranța în cetate* , în primul rând fiind ocupată sala cercului militar de un puternic detașament militar sub comanda căpitanului Ioan F. Negruțiu. Aici urma să se țină adunarea. Apoi alte măsuri de pază luate în diferite puncte ale cetății .

3. *Asigurarea circulației* , prin cordoane armate ; la intrări și încrucișări de drumuri, indicațiunile erau date de către ofițeri și subofițeri.

4. *Asigurarea adunării pe câmpia Albei-Iulii* , prin pichete, posturi fixe, alimentate de detașamente puternice de la cazărnicile apropiate. Câmpia era înconjurată la mari distanțe de un cordon de soldați prin care nu se putea trece decât în grupuri compacte, ori având legitimație specială.

5. *Pentru a preveni vreun atac din afara* , clădirea Adunării naționale și a întrunirii poporului a fost înconjurată cu trei cordoane de avan-posturi, care erau tot mai răzlețe spre punctele periferice și al căror cerc extrem era în afara de bătaia puștii. În pădurile și dealurile ce împrejmuesc Alba-Iulia, acestea comunicau între ele prin telefon și patrule.

Dar pregătirea adunării și deplasarea delegaților spre Alba-Iulia n-a fost de loc ușoară. Agenți ai forțelor retrograde s-au dat la numeroase provocări contra delegaților și a maselor ce doreau să participe la istoricul eveniment.

Marea Adunare națională constituantă a românilor din Transilvania s-a desfășurat în deplină libertate. Prin forma sa de organizare, prin participarea largă a maselor, a delegaților aleși prin votul unanim al populației din întreaga Transilvanie, Adunarea națională de la Alba-Iulia a căpătat un profund caracter plebiscitar, reprezentând populația românească majoritară pe aceste meleaguri, care era în drept să hotărască asupra soartei sale.

În felul acesta, la **1 decembrie 1918** , Adunarea constituantă a românilor a hotărât în unanimitate unirea Transilvaniei cu România. Factorul hotărâtor care a dus la realizarea Unirii Transilvaniei cu România a fost lupta activă a muncitorilor, țăranilor, cărturarilor.

3. Ecoul marii adunări constituante de la Alba-Iulia:

Actul unirii Transilvaniei cu România pecetluit la Alba-Iulia, a avut un puternic ecou atât în țară cât și în străinătate.

Pe adresa Marii Adunări naționale de la Alba-Iulia au sosit zeci și zeci de telegrame de la numeroși români din Transilvania, care își manifestau astfel solidaritatea și adevărată la hotărârile adunării.

Astfel Sfatul național român din Lupeni scria : „Dorim din inimă succes. Trăiască conducătorii ”. Mureșan, în numele Sfatului național român din Petrila și Petroșani trimitea telegramele : „, Aderăm la rezoluțiunea Adunării naționale române ”.

Unirea realizată la 1 Decembrie 1918, la Alba-Iulia, pe baza dreptului de autodeterminare a naționalităților a constituit un act legitim, obiectiv. Partidul socialist și Uniunea sindicală din România salută „, cu bucurie dezrobirea națională a poporului român din provinciile subjugate ”--- se arată în declarația Comitetului Executiv al Partidului socialist și a Comisiei

generale Provizorie a sindicatelor din România din februarie 1919 - , si se angajează sa respecte ,,
legămintele de unire hotărâte “ .

Bibliografie :

UNIREA TRANSILVANIEI Cu ROMANIA 1 DECEMBRIE 1918
